Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky Pardubice ze dne 31. 10. 2006, sp. zn. 13 To 490/2006, ECLI:CZ:KSHK:2006:13.TO.490.2006.1

Číslo: 13/2008

Právní věta: Povinnost k náhradě nákladů poškozeného nelze uložit obviněnému, u kterého bylo rozhodnuto o podmíněném zastavení trestního stíhání nebo o schválení narovnání. To však nebrání poškozenému v předcházejícím řízení uplatnit své nároky na náhradu dosavadních nákladů poškozeného do dohody ohledně náhrady škody způsobené pachatelem.

Soud: Krajský soud v Hradci Králové - pobočka Pardubice

Datum rozhodnutí: 31.10.2006

Spisová značka: 13 To 490/2006

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Náklady trestního řízení, Poškozený

Předpisy: § 154 tr. ř.
§ 155 odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Hradci Králové z podnětu stížnosti obžalovaného D. V. zrušil usnesení Okresního soudu ve Svitavách ze dne 3. 10. 2006, sp. zn. 2 T 228/2006.

Z o d ů v o d n ě n í :

Napadeným usnesením okresní soud uložil obžalovanému s odkazem na ustanovení § 154 a § 155 odst. 1 tr. ř. povinnost, aby nahradil poškozené J. N. náklady potřebné k účelnému uplatnění nároků na náhradu škody v trestním řízení ve výši 11 156 Kč.

Uvedené rozhodnutí odůvodnil okresní soud tím, že proti obžalovanému bylo vedeno trestní stíhání pro trestný čin podle § 224 odst. 1 tr. zák. (podle obžaloby podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák.) a toto trestní stíhání bylo podle § 307 tr. ř. podmíněně zastaveno usnesením ze dne 23. 8. 2006, sp. zn. 2 T 228/2006, které nabylo právní moci dne 8. 9. 2006. Po právní moci tohoto usnesení poškozená prostřednictvím zmocněnce podala návrh, aby obžalovanému byla uložena povinnost uhradit náklady spojené s uplatněním práva na náhradu škody sestávající z odměny zmocněnce za tři úkony právní pomoci. Podle okresního soudu je na místě analogicky nárok poškozené přiznat, neboť má nárok na

náhradu způsobené škody v plné výši.

Proti usnesení podal obžalovaný v zákonné lhůtě stížnost a namítl, že pro vydání takového rozhodnutí chybí základní předpoklady, neboť obžalovaný nebyl nikdy odsouzen a poškozené nebyl ani zčásti přiznán nárok na náhradu škody. Obžalovaný proto navrhl, aby bylo napadené usnesení jako nezákonné zrušeno.

Z podnětu podané stížnosti krajský soud přezkoumal ve smyslu § 147 odst. 1 tr. ř. napadené řízení i řízení, které vydání předcházelo a dospěl k těmto závěrům.

Podle § 154 tr. ř. je odsouzený, jemuž byla povinnost k náhradě škody uložena, povinen nahradit poškozenému, jemuž byl alespoň zčásti přiznán nárok na náhradu škody, náklady potřebné k účelnému uplatnění jeho nároku na náhradu škody v trestním řízení, včetně nákladů vzniklých přibráním zmocněnce. Podle odstavce 2 téhož ustanovení může soud podle povahy věci a okolností případu rozhodnout na návrh poškozeného o tom, že se odsouzenému ukládá povinnost uhradit poškozenému zcela nebo zčásti náklady související s účastí poškozeného v trestním řízení, a to i v případě, že poškozenému nebyl přiznán nárok na náhradu škody ani zčásti.

Podle § 155 odst. 2 tr. ř. rozhodne o povinnosti odsouzeného nahradit poškozenému náklady potřebné k účelnému uplatnění nároku na náhradu škody a o jejich výši po právní moci rozsudku na návrh poškozeného předseda senátu soudu I. stupně, přičemž nárok je třeba uplatnit do jednoho roku od právní moci odsuzujícího rozsudku, jinak zaniká.

Samotná skutečnost, že poškozené nebyl přiznán nárok na náhradu škody pravomocným výrokem, by tedy nemusela vylučovat uložení povinnosti k náhradě nákladů poškozeného. Zmíněná ustanovení trestního řádu však dopadají na situace, kdy je povinnost k náhradě nákladů ukládána výlučně obviněnému, který byl pravomocně uznán vinným, a podmínkou je tedy vyhlášení pravomocného odsuzujícího rozsudku. Z uvedeného vyplývá, že na danou situaci po podmíněném zastavení trestního stíhání nelze přímo aplikovat ustanovení § 155 odst. 2 tr. ř. a bylo tedy nutné zvažovat, zda je na místě použití analogie, jak navrhoval zmocněnec poškozené ve svém podání, jemuž napadeným usnesením okresní soud vyhověl.

Lze připustit, že před vydáním usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání si musí soud vyřešit jako předběžnou otázku, že obviněný spáchal trestný čin, kterým byla způsobena škoda, přičemž je třeba zkoumat i podmínky týkající se náhrady škody poškozenému ve smyslu § 307 odst. 1 písm. b) tr. ř. V posuzovaném případě pak vycházel okresní soud z toho, že obžalovaný poškozené škodu dosud nenahradil, ani s poškozenou neuzavřel dohodu o náhradě škody, ale tím, že nehodu nahlásil příslušné pojišťovně, učinil jiná potřebná opatření k náhradě způsobené škody. Samotné rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání bylo doručeno zmocněnci poškozené a poškozená proti němu stížnost nepodala.

I když rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání víceméně presumuje, že se obžalovaný dopustil trestného činu a že poškozené způsobil škodu, která by měla být nahrazena, přesto podle krajského soudu v dané věci nebyly splněny podmínky k tomu, aby bylo možné uložit obžalovanému povinnost k náhradě nákladů poškozené. Rozhodování o povinnosti k náhradě nákladů poškozeného je zařazeno do hlavy osmé trestního řádu upravující náklady trestního řízení, ale zároveň i náklady poškozeného tvoří součást nákladů trestního řízení. Trestní řád je v části upravující náklady trestního řízení založen na zásadě, že povinnost k náhradě nákladů trestního řízení je ukládaná výlučně obviněnému, který byl pravomocně uznán vinným. Náklady poškozeného tvoří součást nákladů trestního řízení. Pokud tedy trestní stíhání neskončilo pravomocným odsouzením, nelze obžalovanému ukládat povinnost k náhradě nákladů řízení, která dopadá pouze na odsouzeného. Samotné rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání nevylučuje možnost, že bude později

rozhodnuto o pokračování v trestním stíhání, a pokud by další řízení skončilo odsuzujícím rozsudkem, pak by poškozené nic nebránilo podat návrh, aby odsouzenému byla uložena povinnost k náhradě nákladů poškozeného. Pokud však trestní stíhání obviněného skočí jiným způsobem než vyhlášením odsuzujícího rozsudku, tedy zejména zprošťujícím rozsudkem nebo rozhodnutím o zastavení trestního stíhání z jakéhokoliv důvodu, pak zastává krajský soud názor, že v případech, kdy nedošlo k odsouzení, nelze obviněnému ukládat povinnost k náhradě jakýchkoliv nákladů trestního řízení.

Veden shora uvedenými úvahami proto krajský soud dospěl k závěru, že napadené usnesení nemůže obstát a z podnětu stížnosti obžalovaného napadené usnesení zrušil, aniž by zatím bylo třeba ve věci znovu rozhodovat. Trestní stíhání v konkrétní trestní věci totiž dosud ani pravomocně neskočilo, neboť účinky zastavení trestního stíhání by nastaly ve smyslu § 308 odst. 3 tr. ř. až poté, když by bylo pravomocně rozhodnuto o tom, že se obžalovaný osvědčil ve zkušební době.